

Jeg er dødtræt af at høre om din diagnose, din seksualitet eller din hårde barndom. Lad os anerkende hverdagshelten

Mike Bruun-Lander

¹ Jeg er ikke interesseret i, om du har en adhd-diagnose, eller om du kommer fra Vestegnen eller Bryggen, heller ikke om du har levet ⁵ en vild ungdom, fordi du engang gik med de forkerede mennesker.

Din seksualitet er mig også uvedkommende. Det interesserer mig heller ikke, når musikken ¹⁰ eller filmen har boligblokken som sit eneste ståsted. En middelklassefascination af underklassen, som blot viser, at man er så privilegeret, at man kan bruge ¹⁵ yderpunkter for at tegne sig selv.

Når et popidol som Jennifer Lopez synger: »Don't be fooled by the rocks that I got / I'm still, I'm still Jenny from the block«, ²⁰ bliver sårbarheden blot iscenesættelsens adgangsbillet. En identitetskabende signatur: »Jeg har lidt,

derfor taler jeg fra et sandt sted.«

Skulle virkelig sårbare mennesker have brug for en udvandet ²⁵ blanding af fascination og ynk? Den køber jeg ikke.

For et fællesskab bygger ikke på spektakel, men på den daglige ³⁰ hengivenhed, der placerer ens egne behov som sekundære, fordi sammenhængen kræver det.

Den stille tilværelse er ikke ³⁵ fattig – den er grundlaget for alt, der kan bygges ovenpå.

Min helt har ikke tusind følgere på sociale medier eller iscenesat sin sårbarhed som sit vare- ⁴⁰ mærke.

Nej, det er digteren Jeppe Aakjærs berømte figur »Jens Vejmand«¹ (m/k), som er blevet ⁴⁵ løftet af teknologiens pleje og samfundets økonomi. En ydmyg-

⁴⁵ hed til at passe sine og sit.

Her har vi undsluppet de slidte hænder, som næsten gik i ét med ⁵⁰ det frosne landskab, og brugt overskuddet til at læse lektier, tage med ungerne til sport og holde sammen på ægteskabet.

En understøttelse af livet og ⁵⁵ ikke ens historie. Rigdommen er ikke postnummeret på sommerhuset, men rammerne for kortspillet og stearinlysene. Her er stabilitet ikke et brand, men en livsfilosofi.

Men hvordan blev sårbarhed ⁶⁰ den ypperste socialkapital?

Hvordan blev det at pege på sig selv ⁶⁵ det almindelige? Tror du virkelig, at folk på krykker har brug for dig i gips?

Når sårbarhed bliver normen, ⁶⁵ hvor finder man så den styrke, som et fællesskab hviler på?

¹ Jens Vejmand: Digtet "Jens Vejmand" handler om en fattig vejarbejder, der har et hårdt og ensformigt arbejde, som samfundet ikke anerkender ham for.

Den lille stemme bliver overdøvet

Med opløsningen af de store fortællinger i det 20. århundrede trådte det enkelte lille menneske ind på scenen. De brede, fælles kulturelle fortællinger som nationen, religionen, traditionen, familien blev svækket, uden at man spurgte, hvad der skulle holde bygningen.

Jens Vejmand vil redde hverdagen. Denne form for tilværelse er i dag næsten usynlig - ikke fordi den er sjælden, men fordi den ikke råber, skriver Mike Bruun-Lander. Arkivfoto: Mads Claus Rasmussen/Ritzau Scanpix.

Med poststrukturalismen og senere med fjerdebølgefeminismen som katalysator blev det normale ikke blot udfordret, men ombyttet, og hvis ikke direkte latterliggjort, så i hvert fald undervurderet.

Formålet var nobelt: at give den lille en stemme, men i dag overdøves han blot af skuespillet.

Det særlige, det afvigende, det sårbare og det ekstreme blev op-
højet til samfundets egentlige heltefigurer. Folk sprang til og ville have en bid af kagen.

Hvordan nåede vi til et punkt, hvor mennesker uden minoritetsbaggrund føler sig som en lokal minoritet og ønsker det som selvidentifikation?

Den stærke fortælling er ikke længere den, der bærer fællesskabet, men den der bryder med det fælles. Den omsorgssvigtede, den iscenesatte, den radikale, den eksistentielle undtagelse, alle bliver de sat i centrum, som om det robuste og det almindelige ikke længere har nogen kulturel værdi.

»Blomsterbørn« er blevet et ideal i sig selv. Særinteresser og særbehov fungerer som kernen: Hvordan synes du, det går? Kig blot mod folkeskolen, hvor det afvigende er blevet hele klassens projekt.

Når de overordnede rammer brister, vender individet sig mod mindre fællesskaber, der lover tilhørsforhold og egen retning. Sejrherren i sådan en bevægelse er dem, som råber højest, og når alle begynder at råbe, skal der tillægges skuespil. Ingen vil lytte, alle vil ses.

Men fortæl mig i stedet, hvad din gamle nabo hedder. Lad mig få en fornemmelse af hverdagen. Red ikke verdens konflikter, men hjælp naboen med at slå græsset, fordi hans ryg driller.

Vis mig, at du handler i verden ud fra dyd – ikke dydssignaler. Start med at passe på de små om morgenen, med at holde

for gult i vejkrydset. Vær besøgsven på plejehjemmet, tal med dine børn om demokratiet, giv en hånd med, uden at den er synlig for hele verden.

Jens Vejmand skal ikke redde verden

Det normative fungerer som den usynlige lim, der holder et samfund sammen. Det gør det, fordi det normale i sin mest grundlæggende betydning blot beskriver det, et flertal gør i fællesskab.

Normer er ikke mystiske autoriteter, de mønstre af praksis, som de fleste følger, fordi de skaber stabilitet og forudsigelighed. Derfor må normer rette sig udad, mod den anden.

At elske sin næste er det samme som at forvente noget af ham. Når et samfund organiserer sig omkring disse mønstre, opstår der en kerne, som er stærk nok til at rumme forskellighed, uden at forskelligheden opløser helheden.

Hvis vi derimod bygger et samfund på mindretallets særskilte livsformer, glider vi over i en fragmentering, hvor hver gruppe forfølger sin egen fortælling, sin egen identitet, sine egne moralske regimer.

Et sådant samfund består ikke længere af ét folk, men af fraktioner, der kæmper om definitionsretten. Men udfordringen er, at ingen kan høres, hvis alle råber.

Historien viser, at et samfund, der hviler på fraktioner frem for det fælles, langsomt smuldrer. Ikke fordi mindretal ikke må eksistere, men fordi ingen helhed kan bære sig selv, hvis den aldrig

får lov at stå på det fælles.

¹⁸⁰ I dag findes »Jens Vejmand«
ikke som et konkret menneske,
men som en politisk realitet. Vi
kender ham alle. Jens smører mad-
pakken til børnene. Han skifter
¹⁸⁵ vinterhjul på familiens bil. Han
krammer sin hustru i weekenden
og samarbejder med hende om
at skabe en stabil hverdag.

Han har ingen YouTube-ka-
¹⁹⁰ nal. Heller ikke diagnoser, i
hvert fald ikke nogen, som han
fortæller om ved enhver

lejlighed. Han skal ikke redde
verden, dertil er han for ydmyg.

¹⁹⁵ Han vil blot redde hverdagen:
sørge for, at børnene har vinter-
tøj, og at budgetkontoen går i
plus efter månedens udgifter.
Denne form for tilværelse er i
²⁰⁰ dag næsten usynlig, ikke fordi
den er sjælden, men fordi den
ikke råber.

Den er ikke spektakulær. Den
er ikke et projekt, men en pligt,
²⁰⁵ et ansvar, en kærlighed til ens
næste, udlevet i stille rytmer.

En civilisation bæres ikke af
afvigelsernes triumf, men af at
de kan efterstræbe det alminde-
²¹⁰ lige. Det er på tide, vi genkender
det som en styrke.

*Mike Bruun-Lander er filosofi-
studerende ved Københavns
Universitet, cand.mag. i pædago-
gik ved Aarhus Universitet og
skribent for det borgerlige medie
Kontrast*